

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepanec

w sprawie z wniosku Gminy R.

przy udziale A.W., S.A.W., M.W. [1], M.W.[2], W.W. [1], S.J.W., M.K., J.B., M.W.[3], M.G. [1], M.G.[2], P.G., G.G., S.B., K.K., G.W.[1], P.W. [1], J.W. [1], L.W., W.W.[2], J.G., T.W., I.W., G.W.[2], E.Ś., M.M., B.Ł., M.B., P.B., W.Z., J.W.[2], Ł.S., S.W.[1], B.W., Z.G., Ł.W., S.W.[2], B.R., J.P., A.Z., J.W.[3], P.W.[2], B.M., M.W.[4], K.W., W.W.[3], K.Z., K.G., J.L.[1], J.L.[2], M.L.

o stwierdzenie nabycia spadku,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 11 października 2023 r.,

na skutek skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Prokuratora Generalnego od postanowienia Sądu Rejonowego w Bochni z 30 grudnia 2019 r., sygn. I Ns 561/18:

- 1. odrzuca skargę nadzwyczajną;**
- 2. znosi wzajemnie koszty postępowania wywołanego wniesieniem skargi nadzwyczajnej.**

UZASADNIENIE

Skargą nadzwyczajną z 30 listopada 2021 r., Prokurator Generalny na podstawie art. 89 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r., poz. 154; dalej: „u.SN”), zaskarżył - z uwagi na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej – postanowienie Sądu Rejonowego w Bochni z 30 grudnia 2019 r., I Ns 561/18 w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po J.W.[4] – w całości.

Prokurator Generalny powołując się na art. 89 § 1 i 2 u.SN zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu:

I. naruszenie zasad, wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w art. 64 Konstytucji z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997, nr. 78, poz. 486 ze zm.), takich jak prawo do własności oraz prawo dziedziczenia poprzez orzeczenie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po J.W.[4] bez uwzględnienia oświadczenia J. P. o jego odrzuceniu, złożonego przed notariuszem w dniu 1 lipca 2019 r., zarejestrowanego do nr rep. [...] i przekazanego do sądu spadku sygn. I N 92/19, jak i poprzez zaniechanie przez orzekający Sąd obligatoryjnych czynności, celem ustalenia kręgu spadkobierców po zmarłej J. W.[4], co naruszyło prawo J.P. do decydowania o spadkobranii i prawie do własności poprzez ograniczenie tych praw polegające na obciążeniu jej majątku długami spadkowymi, w sytuacji braku jej woli spadkobrania po zmarłej;

II. rażące naruszenie prawa materialnego, a to art. 1020 i art. 927 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r., poz. 1145 t. j., w brzmieniu obowiązującym na dzień orzekania) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i orzeczenie o nabyciu spadku po zmarłej J.W.[4] przez J.P. w porządku ustawowym, pomimo braku podstaw do takiego orzeczenia, wobec złożonego przez uprawnioną oświadczenia o odrzuceniu spadku, w konsekwencji czego została ona wyłączona od dziedziczenia, tak jakby nie dożyła daty jego otwarcia, co naruszyło prawo J.P. do decydowania o spadkobranii i prawie do własności poprzez ograniczenie tych praw polegające na obciążeniu jej majątku długami spadkowymi, w sytuacji braku jej woli spadkobrania po zmarłej, a co w konsekwencji doprowadziło również do braku ustalenia prawidłowego kręgu spadkobierców;

III. rażące naruszenie prawa procesowego, a to art. 670 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1360 t.j. ze zm., w brzmieniu obowiązującym na dzień orzekania) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na braku przeprowadzenia z urzędu badania, kto jest spadkobiercą i braku uwzględnienia, skutecznie złożonego przez J.P. oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłej J.W.[4] co naruszyło prawo J.P. do decydowania o spadkobranii i prawie do własności poprzez ograniczenie tych praw

polegające na obciążeniu jej majątku długami spadkowymi, w sytuacji braku jej woli spadkobrania po zmarłej, a w konsekwencji doprowadziło również do braku ustalenia prawidłowego kręgu spadkobierców.

Powołując się na art. 91 § 1 u.SN, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Rejonowego w Bochni z 30 grudnia 2019 r., I Ns 561/18 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bochni z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania ze skargi nadzwyczajnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nadzwyczajna podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 95 pkt 1 u.SN w zakresie nieregulowanym przepisami ustawy o Sądzie Najwyższym do skargi nadzwyczajnej, w tym postępowania w sprawie tej skargi, stosuje się w zakresie spraw cywilnych przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej, z wyłączeniem art. 398⁴ § 2 k.p.c. oraz 398⁹ k.p.c., określających obowiązek zamieszczenia w skardze wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienia, a także instytucji tzw. przedsądu.

Wobec powyższego wymagania konstrukcyjne skargi nadzwyczajnej statuuje art. 398⁴ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem skarga nadzwyczajna powinna zawierać: (1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części; (2) przytoczenie podstaw skargi nadzwyczajnej i ich uzasadnienie; (3) wniosek o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia i zmiany.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że skarga nadzwyczajna, podobnie zresztą jak skarga kasacyjna, powinna zawierać wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia lub zmiany. Niespełnienie tego wymagania skutkuje odrzuceniem skargi ze względu na jej niedopuszczalność. Skarga taka podlega odrzuceniu bez wzywania do uzupełnienia braków. Przy czym skarga kasacyjna (a tym samym również skarga nadzwyczajna) podlega odrzuceniu nawet w razie sformułowania

odpowiedniego wniosku, jeżeli jednocześnie nie zostanie sprecyzowany zakres żądanego uchylenia lub zmiany orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 maja 2022 r., I CSK 2714/22).

Autor skargi nadzwyczajnej nie sformułował wniosku stosownie do wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., poprzestając jedynie na przedstawieniu wniosku o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zauważyć przy tym należy, że nie rolą Sądu Najwyższego jest uzupełnianie najbardziej pożądanego na tle sprawy zakresu żądanego uchylenia lub zmiany ani czynienie założeń, że zakres żądanego uchylenia lub zmiany odpowiada wskazanemu przez stronę zakresowi zaskarżenia orzeczenia skargą. Określenie zakresu zaskarżenia oraz wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia stanowi przedmiot odrębnych wymogów konstrukcyjnych, za które odpowiada strona wnosząca środek zaskarżenia. Skoro zatem skarżący nie dostosował się do wskazanych wymogów, skargę nadzwyczajną należało odrzucić.

Koszty postępowania wywołanego wniesieniem skargi nadzwyczajnej Sąd Najwyższy zniósł wzajemnie między stronami na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN.

[J.I.]

[ał]